

WHEN THE HIGH COURT OF CASSATION AND JUSTICE EXCEEDS ITS CONSTITUTIONAL POWERS

Dr. Sperilă (Crăciunescu) Mariana-Daniela¹

Abstract: The High Court of Cassation and Justice is, constitutionally, part of the states judicial power, and is enjoying a special status and exclusive competence in the unification of the national jurisprudence. These powers can only be exerted within constitutional frame established by the fundamental Law, within the limits imposed by it, without interfering with the duties of other powers. Otherwise, its acts or actions are inappropriate in terms of constitutional, causing constitutional legal conflict, in relation to the Parliament or the Government, or in relation to the State President. Testimony to this effect are Decision no. 838 of 27 May 2009 and Decision no. 1222 of 12 November 2008, both of the Constitutional Court of Romania in the context of constitutional legal conflict resolution that was before it.

Key-words:*separation of powers, the High Court of Cassation and Justice, constitutional legal conflict.*

Înalta Curte de Casație și Justiție face parte, constituțional, din puterea judecătorească a statului, bucurându-se de un statut aparte și de competență exclusivă în unificarea jurisprudenței la nivel național, prin pronunțarea deciziilor pentru soluționarea recursului în interesul legii și a deciziilor de pronunțare a unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept. Competențele sale nu pot fi însă exercitate decât în cadrul constituțional stabilit de legea fundamentală, respectând limitele impuse de aceasta și fără imixțiuni în atribuțiile celorlalte puteri. Jurisprudența Curții Constituționale ne arată totuși că instanța noastră supremă nu este un elev docil, ci, dimpotrivă, uneori ignoră cuvântul constituțional și cade în păcatul provocării de conflicte juridice de natură constituțională.

Astfel, în timp, Curtea Constituțională a constatat existența unui conflict juridic de natură constituțională între Înalta Curte de Casație și Justiție și Președinte², atunci când instanța supremă nu a luat în considerare, în recurs, o decizie a Curții Constituționale prin care se declaraseră neconstituționale unele dispoziții legislative, precum și între Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de o parte, și Parlament și Guvern, pe de altă parte³, atunci când instanța supremă, prin deciziile sale, se substituie puterii legiuitoare.

I. Imixtiunea Înaltei Curți de Casație și Justiție în sfera executivului –

DECIZIA Nr.1.222 din 12 noiembrie 2008 asupra cererii de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională dintre Președintele României, pe de o parte, și puterea judecătorească, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte

¹ Această lucrare a fost finanțată din contractul POSDRU/159/1.5/S/141699, proiect strategic ID 141699, cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

² Decizia Curții Constituționale nr.1222 din 12 noiembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial nr.864 din 22 decembrie 2008

³ Decizia Curții Constituționale nr.838 din 27 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial nr. 461 din 3 iulie 2009

Rezumat :

Prin cererea cu nr.2.186 din 25 septembrie 2008, Președintele României a solicitat Curții Constituționale să se pronunțe asupra existenței unui conflict juridic de natură constituțională între Președintele României, pe de o parte, și puterea judecătorească reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte.

În motivarea cererii, autorul sesizării susține că între cele două autorități publice s-a produs un conflict juridic de natură constituțională, ca urmare a nesocotirii de către instanța supremă a Deciziei Curții Constituționale nr.384 din 4 mai 2006. Se apreciază, de asemenea, că „nesocotirea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a deciziei Curții Constituționale pune Președintele României în imposibilitatea de a respecta în același timp și hotărârea instanței judecătorești și decizia Curții Constituționale.”

În fapt, se arată că prin Ordinul Ministrului Apărării nr.MP 554 din 19 mai 2005, domnul colonel Leordean Alexandru a fost trecut în rezervă, la limită de vârstă, în temeiul Legii nr.80/1995 privind Statutul cadrelor militare, modificată și completată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.90/2001. Ordinul menționat a fost contestat de domnul Leordean Alexandru la Curtea de Apel București – Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal, considerând că nu s-au respectat prevederile art.66 din Legea nr.80/1995 privind Statutul cadrelor militare, astfel cum au fost modificate prin pct.10 al Ordonanței de urgență a Guvernului nr.90/2001⁴.

Cu prilejul judecării procesului, Administrația Prezidențială, pârât în acea cauză, a ridicat excepția de neconstituționalitate a art.66 din Legea nr.80/1995, modificat, iar prin Decizia nr.384 din 4 mai 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.451 din 24 mai 2006, Curtea Constituțională a constatat că prevederile de lege criticate contravin art.94 lit.b) din Constituție.

Cu toate acestea, instanța de fond, fără a avea în vedere decizia Curții Constituționale, a respins acțiunea formulată de domnul Leordean Alexandru cu motivarea că instanța de judecată „analizează doar legalitatea ordinului contestat”. Sentința a fost recurată de către reclamant, iar Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de contencios administrativ și fiscal a admis recursul și, rejudecând cauza, a admis acțiunea formulată.În motivarea soluției, Înalta Curte a arătat că textul normativ invocat este aplicabil în cauză deoarece era în vigoare la data promovării acțiunii, fără a face însă referire la decizia Curții Constituționale.

Autorul sesizării mai susține și faptul că instanța supremă aplică un text de lege inexistent, deoarece prin Legea nr.81 din 30 martie 2007⁵, textul art.66 din Legea nr.80/1995 a fost schimbat ca urmare a Deciziei Curții Constituționale nr.384/2006. Se mai arată că în vederea executării sentinței, „prin Adresa cu nr.1.560 din 20 noiembrie 2007, venită prin intermediul Biroului de Executori Judecătorești «Popescu Sofica și Popescu Florin», domnul Leordean Alexandru s-a adresat Președintelui României, în speță, Secretariatului Consiliului Suprem de Apărare a Țării din cadrul Administrației Prezidențiale, solicitând «acordarea gradului de general de brigadă și trecerea în rezervă cu noul grad».”

⁴ Potrivit textului modificat, coloneilor în activitate cu o vechime în grad de minimum 5 ani, care au împlinit limita de vârstă în grad și sunt încadrați de cel puțin 3 ani în funcții prevăzute în statele de organizare cu grad de general, apreciați în această perioadă cu calificativul „foarte bun” sau ”excepțional”, li se va acorda, la trecerea în rezervă, gradul de general și vor fi trecuți în rezervă cu noul grad.

⁵ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.236 din 5 aprilie 2007

La solicitarea instanței constituționale, Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție a comunicat, cu Adresa nr.159 din 6 octombrie 2008⁶, punctul său de vedere, potrivit căruia, în prezenta cauză, „nu se poate vorbi despre existența unui conflict de competențe și cu atât mai puțin de existența unui blocaj instituțional”. În acest sens, arată că, „de principiu”, hotărârea judecătorească nu poate constitui prin ea însăși izvor al unui conflict juridic de natură constituțională, întrucât o hotărâre judecătorească, definitivă și irevocabilă „are putere de lege, în virtutea principiului *res iudicata pro veritate habetur*, și este executată în numele Președintelui României, ea neputând fi reformată sau retractată decât în condițiile strict și limitativ prevăzute de lege, în speță Legea nr.554/2004 și Codul de procedură civilă”. Dacă s-ar accepta existența unui conflict juridic de natură constituțională determinat de o hotărâre judecătorească, „efectele unei atare constatări ar trebui să se finalizeze prin reformarea hotărârii de către o autoritate din sfera sistemului organizării judecătorești, lucru inacceptabil într-un stat de drept”. Se mai arată că, de altfel, cauza în care au fost pronunțate hotărârile Curții de Apel București și Înaltei Curți de Casație și Justiție, nici Administrația Prezidențială, care este parte în proces, și nici Președintele României, care nu a avut această calitate, „nu au fost obligate în nici un fel”, dispozitivul Hotărârii nr.2.289/2007 stabilind explicit obligațiile pârâtului Ministerul Apărării Naționale.

Examinând cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională între Președintele României, pe de o parte, și puterea judecătorească reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, Curtea Constituțională a constatat că există un conflict juridic de natură constituțională între cele două autorități publice, produs în condițiile neluării în considerare de către Înalta Curte de Casație și Justiție a Deciziei Curții Constituționale nr.384 din 4 mai 2006⁷, precum și a dispozițiilor legale în vigoare.

De asemenea, Curtea Constituțională constată că Decizia nr.2.289 din 2 mai 2007, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr.34.763/2/2005 nu este opozabilă Președintelui României, care nu a fost parte în proces, și constată că, potrivit art.94 lit.b) din Constituție, acordarea gradului de general reprezintă o atribuție exclusivă a Președintelui României.

În motivarea deciziei, instanța constituțională reține că, având în vedere caracterul obligatoriu al deciziilor pronunțate de Curtea Constituțională⁸, Decizia nr.384 din 4 mai 2006, carea constată că dispozițiile art.66 alin.(3) din Legea nr.80/1995 sunt neconstituționale întrucât prevăd „într-o formă imperativă avansarea în grad a coloneilor și comandorilor”, a condus la modificarea, prin Legea nr.81/2007, a normelor cuprinse în art.66 alin.(3) din Legea nr.80/1995 privind Statutul cadrelor militare, în sensul că, la trecerea în rezervă sau direct în retragere, coloneilor și comandorilor în activitate li se poate acorda gradul de general de brigadă cu o stea. Așadar, prin noua redactare, se prevede posibilitatea, în condițiile legii, iar nu obligația acordării gradului.

De asemenea, Curtea Constituțională reține că prin Decizia nr.2.289 din 2 mai 2007, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, a fost admis recursul declarat, „cu obligarea pârâtului să emită proiectul de decret către Președintele României, pentru avansarea

⁶ Înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.10.755 din 6 octombrie 2008

⁷ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.451 din 24 mai 2006

⁸ Potrivit art.147 alin.(4) din Constituție, „(4) Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor.”

reclamantului.” Din documentele depuse la dosar, Curtea reține că părți în proces au fost reclamantul Leordean Alexandru și pârâții Ministerul Apărării Naționale și Administrația prezidențială. Or, potrivit art.1 din Legea nr.47/1994 privind serviciile din subordinea Președintelui României, pentru exercitarea prerogativelor atribuite acestuia prin Constituție și alte legi se organizează Administrația Prezidențială, ca instituție publică cu personalitate juridică. În sensul legii, prin Administrația Prezidențială se înțelege serviciile publice aflate la dispoziția Președintelui României, cu atribuții stabilite prin regulamentul propriu, între care și reprezentarea acestuia, ca în speță, la instanțele judecătorești. Administrația Prezidențială nu îndeplinește însă și atribuțiile exclusive ale Președintelui, de exemplu, acordarea gradelor militare. Cu toate acestea, prin dispozitivul Deciziei nr.2.289 din 2 mai 2007 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secția de contencios administrativ, în care părți au fost Ministerul Apărării Naționale și Administrația Prezidențială, Președintele României este obligat să emită un decret pentru avansarea în grad a reclamantului.

Notă

Analiza Deciziei nr.1.222 din 12 noiembrie 2008⁹ pronunțată de Curtea Constituțională a României pentru soluționarea conflictului juridic de natură constituțională dintre Președintele României, pe de o parte, și puterea judecătorească, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, prezintă interes prin prisma noutății problemei dezbătute, și anume conflictul juridic de natură constituțională dintre cele două autorități publice: executivul și puterea judecătorească.

Sesizată fiind cu o cerere de constatare a conflictului juridic între autoritățile publice invocate, Curtea Constituțională constată că există un conflict juridic de natură constituțională între cele două autorități publice, produs în condițiile neluării în considerare de către Înalta Curte de Casație și Justiție a Deciziei Curții Constituționale nr.384 din 4 mai 2006, precum și a dispozițiilor legale în vigoare. De asemenea, Curtea Constituțională constată că Decizia nr.2.289 din 2 mai 2007, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr.34.763/2/2005 nu este opozabilă Președintelui României, care nu a fost parte în proces, și constată că, potrivit art.94 lit.b) din Constituție, acordarea gradului de general reprezintă o atribuție exclusivă a Președintelui României.

În analiza deciziei, trebuie subliniate, pe de o parte, justetea soluției adoptate, iar pe de altă parte, motivarea insuficientă și neadevătată a hotărârii. Astfel, deși este evident că prin Decizia nr.2.289 din 2 mai 2007, Înalta Curte de Casație și Justiție a intrat în conflict juridic cu Președintele României ca și autoritate publică, acest lucru trebuia explicat pe larg, demonstrând întrunirea acelor condiții necesare pentru a ne afla în fața unui conflict juridic între autoritățile publice. Mai mult decât atât, consider că s-a produs o eroare de motivare atunci când s-a argumentat în sensul că Înalta Curte a provocat un conflict juridic de natură constituțională prin nesocotirea jurisprudenței constituționale incidente în speță (Decizia nr.384 din 4 mai 2006 pronunțată de Curtea Constituțională); în mod corect ar fi trebuit să se indice, ca și conținut al conflictului juridic, dispozitivul hotărârii instanței supreme, care instituie o obligație de a face în sarcina Președintelui, deși acesta are, prin Constituție, facultatea și nu obligația de a acorda gradul de general, în condițiile legii.

1. În primul rând, Curtea Constituțională ar fi trebuit să verifice dacă sunt întrunite condițiile generale de admisibilitate ale unui conflict juridic de natură constituțională, așa cum

⁹ Publicată în Monitorul Oficial nr.864 din 22 decembrie 2008

se desprind din textul constituțional (art.146 lit.e), din jurisprudența Curții Constituționale¹⁰ și din doctrină¹¹. În acest sens, trebuia menționat faptul că autorul sesizării (Președintele țării) are calitatea de a formula o astfel de cerere, potrivit art.146 lit.e) din Constituție, fără ca această calitate să fie condiționată de calitatea sa de parte în conflict¹², iar subiectele aflate în opoziție (autoritatea judecătorească și Președintele statului) sunt dintre cele reținute în jurisprudența constituțională, și anume autoritățile publice, înțelegând prin acestea Parlamentul, Președintele, Guvernul, Administrația publică și Autoritatea judecătorească. Revenind la Președinte și la rolul său constituțional, nu trebuie deloc pierdut din vedere faptul că „funcția de veghe a acestuia la respectarea Constituției și la buna funcționare a autorităților publice se realizează prin intermediul unei serii de competențe specifice de care dispune la nivel constituțional”¹³, competențe printre care se numără și aceea de a sesiza Curtea Constituțională cu un conflict juridic de natură constituțională.

În ceea ce privește atitudinea instituțională, adică actele sau acțiunile concrete care au declanșat conflictul, în mod corect instanța constituțională a observat că aceasta constă în jotărârea judecătorească pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea recursului cu care a fost investită, deși acest aspect nu este clar exprimat, ci se deduce mai mult din cuprinsul deciziei. Ar fi fost util ca instanța constituțională să sublinieze în ce constă atitudinea instituțională deviantă și să o delimiteze net de conținutul conflictului juridic de natură constituțională, care constă în încălcarea efectivă de către o autoritate publică a competențelor constituționale aparținând altei asemenea autorități. În speță, din nefericire, par a se confunda cele două condiții, anume situația declanșatoare a conflictului (decizia instanței supreme) și conținutul acestuia (obligarea Președintelui țării să acorde gradul de general).

2. În ceea ce privește stabilirea conținutului conflictului juridic de natură constituțională, trebuia pornit de la prevederile constituționale în ceea ce privește competențele autorităților publice. Astfel, potrivit art. 94, Președintele României îndeplinește, pe lângă celelalte competențe constituționale, și următoarele atribuții, stabilite tot constituțional: conferă decorații și titluri de onoare, acordă gradele de mareșal, de general și de amiral, numește în funcții publice, în condițiile prevăzute de lege, acordă grațierea individuală. În ceea ce privește autoritatea judecătorească, așa cum am mai arătat, aceasta este obligată, prin art 124 din Constituție, la înfăptuirea justiției în numele legii. Pe cale de consecință, având în vedere și prevederile art. 1 alin. (4) din legea fundamentală¹⁴, care guvernează raporturile dintre autoritățile statului, este interzisă orice acțiune a instanțelor judecătorești prin care s-ar interveni asupra atribuțiilor Președintelui României.

¹⁰ Decizia nr.53 din 28 ianuarie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.144 din 17 februarie 2005; Decizia nr.97 din 7 februarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.169 din 5 martie 2008

¹¹ Gîrleșteanu, G., *Conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice*, Revista Transilvană de Științe Administrative nr. 1 (30)/2012, Editura Accent, Cluj-Napoca, p. 41-51

¹² Decizia nr. 838 din 27 mai 2009 pronunțată de Curtea Constituțională și publicată în Monitorul Oficial nr. 461 din 3 iulie 2009

¹³ Gîrleșteanu, G., Rolul Președintelui în lumina prevederilor constituționale române, *Pandectele Române*, nr 9/2012, p.47

¹⁴ “Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor – legislativă, executivă și judecătorească – în cadrul democrației constituționale”.

Relevanță prezintă, pentru tranșarea prezentului conflict juridic de natură constituțională, și Decizia nr. 384 din 4 mai 2006¹⁵ prin care instanța constituțională constată că în calitate de șef al statului și comandant al forțelor armate, Președintele României îndeplinește și atribuțiile prevăzute de art.94 din Constituție, între care și cea privind acordarea gradelor de mareșal, de general și de amiral, însă această atribuție „reprezintă un drept al Președintelui, iar nu o obligație, astfel că șeful statului are posibilitatea de a aprecia dacă acordă sau nu aceste grade, fără a fi condiționat de lege, așa cum este în cazul atribuției privind numirile în funcții publice”. Pe cale de consecință, se constată neconstituționalitatea textului normativ¹⁶ care impunea Președintelui o anumită conduită ce constituia pentru acesta o veritabilă obligație de a face.

În acest context, sesizată fiind cu recursul declarat într-un dosar care avea ca obiect tocmai aplicarea textului normativ declarat neconstituțional, Înalta Curte de Casație și Justiție admite totuși recursul, „cu obligarea pârâtului să emită proiectul de decret către Președintele României, pentru avansarea reclamantului”, ignorând efectul obligatoriu al deciziei instanței constituționale și emițând o decizie de obligare a unei autorități publice de a avea o anumită conduită.

Potrivit art.147 alin.(4) din Constituție, deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii, inclusiv pentru instanțele de judecată, care sunt obligate să pronunțe soluțiile jurisprudențiale în funcție de acestea. Or, în condițiile în care, date fiind aceste aspecte, Înalta Curte de Casație și Justiție ignoră o decizie a instanței constituționale și își arogă competența de a obliga o altă autoritate publică de a avea un anumit comportament, se simte o evidentă imixtiune a autorității judecătorești, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, în atribuțiile constituționale ale puterii executive, reprezentate, în speță, de Șeful Statului. De remarcat este și faptul că normele cuprinse în art.66 alin.(3) din Legea nr.80/1995 privind Statutul cadrelor militare, astfel cum au fost modificate prin Legea nr.81/2007 în urma deciziei de neconstituționalitate, prevăd o vocație, și nu un drept, pentru coloneii și comandorii în activitate. Așadar, prin noua redactare, se prevede posibilitatea, în condițiile legii, iar nu obligația acordării gradului. Mai mult decât atât, acordarea gradului de general reprezintă o atribuție exclusivă a Președintelui României, astfel că acordarea acesteia de către o instanță judecătorească, chiar prin intermediul unei hotărâri judecătorești, executorii de altfel, reprezintă o depășire a competențelor constituționale conferite puterii judecătorești și, implicit, o pătrundere în sfera competențelor constituționale deținute de puterea executivă.

În esență, prin admiterea recursului și prin dispozitivul deciziei de reformare, s-a generat un conflict juridic de natură constituțională ivit ca urmare a nesocotirii de către instanța supremă a unei decizii a Curții Constituționale. Dar, dată fiind situația de fapt obiectivă declanșatoare a conflictului, adică pronunțarea unei hotărâri judecătorești de către Înalta Curte, conținutul conflictului juridic de natură constituțională nu este dat de ignorarea jurisprudenței instanței constituționale de către instanța supremă, ci constă în arogarea de către aceasta din urmă a unei competențe constituționale ce nu îi aparține, și anume aceea de a

¹⁵ publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.451 din 24 mai 2006. Prin decizia menționată, Curtea Constituțională, admitând excepția, a constatat că art.66 alin.(3) din Legea nr.80/1995 sunt neconstituționale, întrucât prevăd „într-o formă imperativă avansarea în grad a coloneilor și comandorilor”, astfel că „atribuția Președintelui României prevăzută de art.94 lit.b) din Constituție apare în acest caz ca o intervenție formală pentru îndeplinirea unor prevederi legale.”

¹⁶ art.66 din Legea nr.80/1995 privind Statutul cadrelor militare, astfel cum au fost modificate prin pct.10 al Ordonanței de urgență a Guvernului nr.90/2001.

obliga o altă autoritate (executivul) să îndeplinească o competență sau atribuție constituțională.

Faptul că o autoritate publică refuză să îndeplinească anumite acte obligatorii pentru aceasta reprezintă conținutul unui conflict juridic distinct, tot de natură constituțională. Acest aspect a fost avut în vedere de instanța constituțională atunci când în Decizia nr. 901 din 17 iunie 2009 a stabilit că noțiunea de conflict juridic de natură constituțională "nu se limitează numai la conflictele de competență, pozitive sau negative, care ar putea crea blocaje instituționale, ci vizează orice situații juridice conflictuale a căror naștere rezidă în mod direct în textul Constituției".

Pe cale de consecință, un asemenea conflict juridic nu poate fi soluționat de către instanțele ordinare, nici măcar de Înalta Curte de Casație și Justiție, ci numai de Curtea Constituțională, singura îndrituită în sistemul nostru de drept a tranșa conflictele juridice de natură constituțională. De altfel, cu altă ocazie când Curtea Constituțională a analizat o decizie a Înaltei Curți, dată cu nesocotirea jurisprudenței constituționale, a apreciat că aceasta este neconstituțională, și nu că ar fi generat un conflict juridic de natură constituțională¹⁷.

II. Imixtiunea Înaltei Curți de Casație și Justiție în sfera legislativului – DECIZIA Nr. 838 din 27 mai 2009

referitoare la sesizarea formulată de Președintele României, domnul Traian Băsescu, privind existența unui conflict juridic de natură constituțională între autoritatea judecătorească, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de o parte, și Parlamentul României și Guvernul României, pe de altă parte

Rezumat

Prin Cererea cu nr.1.377 din 4 mai 2009, Președintele României a solicitat Curții Constituționale să se pronunțe asupra existenței unui conflict juridic de natură constituțională între autoritatea judecătorească, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de o parte, și Parlamentul României și Guvernul României, pe de altă parte.

În motivarea sesizării se susține, în esență, faptul că în ultimii ani, autoritatea judecătorească, prin instanțele judecătorești și Înalta Curte de Casație și Justiție, a acționat ca o autoritate legiuitoare, pronunțând hotărâri judecătorești prin care au creat drepturi pentru anumite categorii de persoane. Prin aceste acte concrete, instanțele judecătorești și-au arogat competențe care țin de sfera puterii legiuitoare, rezultând un conflict juridic de natură constituțională a cărui gravitate împiedică îndeplinirea normală a atribuțiilor constituționale ale autorităților publice.

În speță, au fost invocate Decizia nr. XXXVI/2007¹⁸ și Decizia nr. XXI/2008¹⁹ pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea unor recursuri în interesul

¹⁷ Decizia nr. 206 din 29 aprilie 2013 pronunțată de Curtea Constituțională și publicată în Monitorul Oficial nr. 350 din 13 iunie 2013

¹⁸ prin Decizia nr. XXXVI/2007, Înalta Curte de Casație și Justiție a admis recursul în interesul legii, statuând că "Dispozițiile art.33 alin.(1) din Legea nr.50/1996, în raport cu prevederile art.I pct.32 din Ordonanța Guvernului nr.83/2000, art.50 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.177/2002 și art.6 alin.(1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.160/2000 se interpretează, în sensul că: Judecătorii, procurorii și ceilalți magistrați, precum și persoanele care au îndeplinit funcția de judecător financiar, procuror financiar sau de controlor financiar în cadrul Curții de Conturi a României beneficiau și de sporul pentru vechime în muncă, în cuantumul prevăzut de lege." Drept motiv s-a reținut "înlăturarea oricărui tratament discriminatoriu, care ar contraveni atât principiului egalității în drepturi, instituit prin art.16 din Constituția României, republicată, cât și dispozițiilor privind interzicerea discriminării cuprinse în art.14 din Convenția pentru apărarea drepturilor

legii. Autorul sesizării susține că, procedând astfel, în mod evident această instanță și-a depășit atribuția constituțională prevăzută de art.124 alin.(1) din Constituție, de a înfăptui justiția "în numele legii" și a invocat jurisprudența Curții Constituționale care a stabilit că instanțele judecătorești nu pot crea norme juridice; ele nu au competența constituțională de a institui, modifica și abroga norme juridice de aplicare generală, "misiunea lor constituțională fiind aceea de a realiza justiția, potrivit art.126 alin.(1) din Legea fundamentală, adică de a soluționa, aplicând legea, litigiile dintre subiectele de drept cu privire la existența, întinderea și exercitarea drepturilor lor subiective".

Pe de altă parte, Înalta Curte de Casație și Justiție, cu ocazia soluționării recursului în interesul legii, a analizat aspecte ce țin de modalitatea de adoptare a unui act normativ și a concluzionat în sensul neconstituționalității acestuia. Procedând astfel, instanța supremă și-a depășit sfera de competență, arogându-și puteri ce nu i-au fost conferite de Constituție, Curtea Constituțională fiind singura în măsură să verifice conformitatea legii sau ordonanței cu Legea fundamentală, potrivit art.142 alin.(1) din Constituție.

Relativ la sesizarea formulată, atât Camera Deputaților, cât și Guvernul României, au apreciat că aceasta este întemeiată. Înalta Curte de Casație și Justiție a susținut, în punctul de vedere comunicat, că, în primul rând, Președintele României nu este îndreptățit să formuleze o astfel de sesizare întrucât nu este parte în pretinsul conflict, iar pe fond apreciază că nu există un conflict juridic de natură constituțională între părțile menționate în cerere și nici un blocaj instituțional, întrucât: pe de o parte, instanțele judecătorești și-au exercitat competența ce le revine potrivit art.126 alin.(1) și (2) din Constituție și dispozițiilor procedurale, soluționând litigiile cu care au fost investite având ca obiect drepturi salariale în limitele acțiunilor introductive de instanță și în raport cu dispozițiile legale incidente, iar pe de altă parte, Înalta Curte de Casație și Justiție constituită în Secții Unite a soluționat, prin Decizia nr.XXXVI/2007 și Decizia nr.XXI/2008, recursurile în interesul legii cu care a fost investită în exercitarea atribuției constituționale exclusive de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, cu respectarea dispozițiilor art.329 din Codul de procedură civilă, cu referire la art.126 alin.(3) din Constituție, republicată. Înalta Curte apreciază că nu există un blocaj instituțional, întrucât drepturile recunoscute prin hotărâri judecătorești au fost în mare parte deja acordate, iar în unele cazuri chiar prevăzute de acte normative cu forță juridică de lege.

Consiliul Superior al Magistraturii solicită, prin punctul de vedere formulat, respingerea ca inadmisibilă a sesizării de neconstituționalitate, întrucât prin aceasta se tinde la crearea unei

omului și a libertăților fundamentale", având în vedere că "A considera că puteau beneficia de dispozițiile art.33 din Legea nr.50/1996 numai salariații din categoria personalului auxiliar, iar nu și magistrații, ar însemna să se încalce principiul egalității în drepturi, ceea ce ar face incidente dispozițiile Ordonanței Guvernului nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare."

¹⁹ prin Decizia nr.XXI/2008, Înalta Curte de Casație și Justiție a admis recursul în interesul legii, statuând că "prin emiterea Ordonanței Guvernului nr.83/2000 au fost depășite limitele legii speciale de abilitare adoptate de Parlamentul României, încălcându-se astfel dispozițiile art.108 alin.(3), cu referire la art.73 alin.(1) din Constituția României" și a stipulat că "(...) verificarea constituționalității și soluționarea excepției de neconstituționalitate având ca obiect norme abrogate în prezent revin, prin interpretarea per a contrario a art.147 alin.(1), cu referire la art.126 alin.(1) din Constituție, instanțelor judecătorești. (...) Înalta Curte de Casație și Justiție constată că instanțele judecătorești pot să se pronunțe asupra regularității actului de abrogare și a aplicabilității în continuare a normei abrogate în condițiile precizate mai sus, în virtutea principiului plenitudinii de jurisdicție în recursul cu a cărui soluționare a fost corect investită."

noi căi de atac extraordinare, nereglementată de lege, prin care să se repună în discuție hotărâri judecătorești irevocabile.

Examinând cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională dintre autoritatea judecătorească, pe de o parte, și Parlamentul României și Guvernul României, pe de altă parte, Curtea Constituțională a constatat că există un conflict juridic de natură constituțională între cele două autorități publice și stabilește conduita de urmat de către instanța supremă astfel: “în exercitarea atribuției prevăzute de art.126 alin.(3) din Constituție, Înalta Curte de Casație și Justiție are obligația de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, cu respectarea principiului fundamental al separației și echilibrului puterilor, consacrat de art.1 alin.(4) din Constituția României”. De asemenea, subliniază încă o dată faptul că Înalta Curte de Casație și Justiție nu are competența constituțională să instituie, să modifice sau să abroge norme juridice cu putere de lege ori să efectueze controlul de constituționalitate al acestora.

Pentru a pronunța această soluție, Curtea Constituțională constată, în primul rând, că cererea este admisibilă din perspectiva îndreptățirii Președintelui României de a sesiza Curtea cu un asemenea conflict, argumentat de faptul că Președintele țării este unul dintre subiectele prevăzute de art.146 lit.e) din Constituție, indiferent dacă este sau nu parte în conflict.

În continuare, Curtea apreciază că prin cererea formulată se solicită să se constate existența unui conflict juridic de natură constituțională generat de modul în care Înalta Curte de Casație și Justiție înțelege să-și exercite prerogativele constituționale în soluționarea recursurilor în interesul legii având ca obiect acordarea unor drepturi de natură salarială, prin crearea de norme juridice, prerogativă ce aparține Parlamentului și, în anumite situații strict delimitate de Constituție, Guvernului. În acest sens sunt indicate două decizii ale instanței supreme, și anume Decizia nr.XXXVI din 7 mai 2007 și Decizia nr.XXI din 10 martie 2008.

Decizia nr.XXXVI din 7 mai 2007a soluționat recursul în interesul legii cu privire la aplicarea dispozițiilor art.33 alin.(1) din Legea nr.50/1996 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului din organele autorității judecătorești, republicată, cu modificările ulterioare, în raport cu prevederile art.I pct.32 din Ordonanța Guvernului nr.83/2000 pentru modificarea și completarea Legii nr.50/1996 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului din organele autorității judecătorești, art.50 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.177/2002 privind salarizarea și alte drepturi ale magistraților și ale art.6 alin.(1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.160/2000 privind salarizarea controlorilor financiari din cadrul Curții de Conturi, în materia sporului pentru vechime în muncă în cazul judecătorilor, procurorilor și celorlalți magistrați, precum și al persoanelor care au îndeplinit funcția de judecător financiar, procuror financiar sau de controlor financiar în cadrul Curții de Conturi a României, decizie prin care Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, a decis că *"Judecătorii, procurorii și ceilalți magistrați, precum și persoanele care au îndeplinit funcția de judecător financiar, procuror financiar sau de controlor financiar în cadrul Curții de Conturi a României beneficiau și de sporul pentru vechime în muncă, în cuantumul prevăzut de lege"*.

Decizia nr.XXI din 10 martie 2008a soluționat recursul în interesul legii privind interpretarea și aplicarea dispozițiilor art.47 din Legea nr.50/1996 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului din organele autorității judecătorești, republicată, în raport cu prevederile art.I pct.42 din Ordonanța Guvernului nr.83/2000 pentru modificarea și completarea Legii nr.50/1996, aprobată prin Legea nr.334/2001, referitor la sporul de risc și suprasolicitare neuropsihică, în cuantum de 50% din salariul de bază brut lunar, pentru

judcători, procurori și personalul auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor și parchetelor, decizie prin care instanța supremă a hotărât că, *"În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art.47 din Legea nr.50/1996 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului din organele autorității judecătorești, republicată, constată că judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți, precum și personalul auxiliar de specialitate au dreptul la un spor de 50% pentru risc și suprasolicitare neuropsihică, calculat la indemnizația brută lunară, respectiv salariul de bază brut lunar, și după intrarea în vigoare a Ordonanței Guvernului nr.83/2000, aprobată prin Legea nr.334/2001"*.

În continuare, Curtea Constituțională face o analiză a condițiilor de admisibilitate a conflictului juridic de natură constituțională, așa cum a fost definit în jurisprudența sa (prin Decizia nr.53 din 28 ianuarie 2005), și apreciază că subiectele aflate în opoziție (autoritatea judecătorească, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de o parte, și Parlamentul României și Guvernul României, pe de altă parte) sunt dintre cele reținute în jurisprudența constituțională, și anume autoritățile publice, înțelegând prin acestea Parlamentul, Președintele, Guvernul, Administrația publică și Autoritatea judecătorească.

În acest context, instanța constituțională face trimitere la propria jurisprudență și arată că scopul reglementării competenței de unificare a practicii judecătorești îl constituie "promovarea unei corecte interpretări a normelor juridice în vigoare, iar nu elaborarea unor noi norme", astfel că "nu se poate considera că deciziile pronunțate de Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție în asemenea recursuri ar reprezenta o atribuție care vizează domeniul legiferării".

Însă, în urma analizei celor două decizii invocate, Curtea Constituțională a constatat că prin Decizia nr.XXXVI din 7 mai 2007, Înalta Curte de Casație și Justiția acordat beneficiul sporului de vechime în muncă pentru o perioadă în care legea nu a prevăzut acest spor, iar prin Decizia nr.XXI din 10 martie 2008 a hotărât că anumite categorii profesionale au dreptul la un anumit spor și după ce acesta nu mai era prevăzut de lege. Astfel, pronunțându-se asupra recursurilor în interesul legii întemeiate pe practica neunitară a instanțelor judecătorești cu privire la acordarea unor drepturi salariale ale unor categorii profesionale, Înalta Curte de Casație și Justiție nu s-a limitat la a clarifica înțelesul unor norme juridice sau a câmpului lor de aplicare, ci, invocând vicii de tehnică legislativă sau vicii de neconstituționalitate, a repus în vigoare norme care își încetaseră aplicarea, fiind abrogate prin acte normative ale autorității legiuitoare. Însă, o atare operație juridică nu poate fi realizată decât de autoritatea legiuitoare (Parlament sau Guvern, după caz), unica abilitată să dispună cu privire la soluțiile ce se impun în această materie.

În continuare, Curtea Constituțională arată conduita în acord cu prevederile constituționale la care autoritățile publice trebuie să se conformeze, însă înainte de această, oferă o explicație motivată a dreptului și, în același timp, obligației sale de a face acest lucru. De asemenea, subliniază faptul că decizia prin care se soluționează un conflict juridic de natură constituțională nu reprezintă nicidecum o cale de atac ce ar avea ca scop lipsirea de efecte juridice a unor hotărâri judecătorești. Asimilarea atribuției referitoare la soluționarea conflictelor juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice (ce presupune analiza conduitei părților de către Curte), cu efectuarea de către Curtea Constituțională a unui control de legalitate /constituționalitate asupra hotărârilor judecătorești, transformând Curtea într-o instanță de control judiciar, ar echivala cu o deturnare a dispozițiilor constituționale privind soluționarea conflictelor juridice și o încălcare flagrantă a competenței Curții Constituționale.

Cu privire la conduita constituțională a celor două autorități publice implicate, Curtea Constituțională precizează că autoritatea judecătorească, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, este ținută să exercite competențelor stabilite de lege în conformitate cu prevederile constituționale referitoare la separația puterilor în stat și, deci, trebuie să se abțină de la orice acțiune care ar avea ca efect subrogarea în atribuțiile altei autorități publice. Prin urmare, Înalta Curte de Casație și Justiție nu poate să instituie, să modifice sau să abroge norme juridice cu putere de lege ori să efectueze controlul de constituționalitate a acestora. Referitor la autoritatea legiuitoare, Parlament sau Guvern, după caz, în acord cu jurisprudența constantă a Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului, aceasta are obligația de a edicta norme care să respecte anumite trăsături: claritate, precizie, previzibilitate și predictibilitate.

În partea finală, Curtea observă că soluția pronunțată prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr.XXI din 10 martie 2008 s-a întemeiat pe constatarea neconstituționalității dispozițiilor art.I pct.42 din Ordonanța Guvernului nr.83/2000 prin care se abrogaseră prevederile art.47 din Legea nr.50/1996, referitoare la sporul pentru risc și suprasolicitare neuropsihică, și arată că singura autoritate abilitată să exercite controlul constituționalității legilor sau ordonanțelor este instanța constituțională. Prin urmare, nici Înalta Curte de Casație și Justiție și nici instanțele judecătorești sau alte autorități publice ale statului nu au competența de a controla constituționalitatea legilor sau ordonanțelor, indiferent dacă acestea sunt sau nu în vigoare.

Notă

Analiza Deciziei nr. 838 din 27 mai 2009²⁰ pronunțată de Curtea Constituțională a României pentru soluționarea conflictului juridic de natură constituțională dintre autoritatea judecătorească, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de o parte, și Parlamentul României și Guvernul României, pe de altă parte, prezintă interes prin prisma noutății problemei dezbătute, și anume conflictul juridic de natură constituțională dintre cele două autorități publice: puterea judecătorească și legislativul, dar și din perspectiva problemelor de drept abordate, precum implicațiile transferului unor atribuții legislative către autoritatea executivă și verificarea constituționalității actelor normative de către instanțele de judecată.

Sesizată fiind cu o cerere de constatare a conflictului juridic între autoritățile publice invocate, Curtea Constituțională constată în mod corect că există un conflict juridic de natură constituțională între cele două autorități publice, produs în condițiile pronunțării de către Înalta Curte de Casație și Justiție a Deciziei nr.XXXVI din 7 mai 2007, și a Deciziei nr.XXI din 10 martie 2008, ambele date pentru soluționarea a câte unui recurs în interesul legii.

De apreciat este modul cum Curtea Constituțională explică, de această dată, faptul că toate condițiile de admisibilitate ale unui asemenea conflict juridic sunt îndeplinite în speță, precum și felul cum tranșează conflictul, indicând atitudinea constituțională de urmat pentru partea care a generat conflictul. Analiza este în acord cu textul constituțional (art.146 lit.e), cu jurisprudența Curții Constituționale²¹ și cu opinia doctrinei²².

²⁰Publicată în Monitorul Oficial nr. 461 din 3 iulie 2009

²¹ Decizia nr.53 din 28 ianuarie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.144 din 17 februarie 2005; Decizia nr.97 din 7 februarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.169 din 5 martie 2008

Astfel, pentru definirea conflictului juridic de natură constituțională, Curtea invocă jurisprudența sa (Decizia nr.53 din 28 ianuarie 2005) și apreciază că subiectele aflate în opoziție (autoritatea judecătorească, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de o parte, și Parlamentul României și Guvernul României, pe de altă parte) sunt dintre cele reținute în jurisprudența constituțională, și anume autoritățile publice, înțelegând prin acestea Parlamentul, Președintele, Guvernul, Administrația publică și Autoritatea judecătorească. Pentru a concluziona astfel, Curtea oferă o explicație pertinentă asupra ceea ce presupune puterea legislativă, cu implicațiile inerente ale transferului unor atribuții legislative către autoritatea executivă, și explică detaliat cum autoritatea judecătorească înfăptuiește justiția prin instanțele judecătorești, iar "*Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale*" (art.126 alin.(3) din Constituție).

De asemenea, în mod corect arată că Președintelui României este îndreptățit a sesiza Curtea cu un asemenea conflict, argumentat de faptul că Președintele țării este unul dintre subiectele prevăzute de art.146 lit.e) din Constituție, indiferent dacă este sau nu parte în conflict.

Era de dorit însă ca analiza să continue cu expunerea situației juridice declanșatoare a conflictului, cât și cu analiza amănunțită a conținutului conflictului juridic. Dar, Curtea Constituțională, deși face o analiză a celor două decizii pronunțate de instanța supremă, concluzionând, indirect, că acestea reprezintă actele, instrumentele, prin care autoritatea judecătorească își arogă competențe legislative, ea nu sancționează arogarea competenței de interpretare legală (atribuție exclusivă a legislativului), ci condamnă faptul că a repus în vigoare norme care își încetaseră aplicarea, fiind abrogate prin acte normative ale autorității legiuitoare.

Astfel, conținutul conflictului juridic de natură constituțională este deturnat. Se distrage atenția de la faptul că o instanță, fie ea și supremă, interpretează acte normative ale puterii legislative și creează drepturi pentru anumite categorii de persoane, indicând că instanța a greșit atunci când a repus în vigoare norme care își încetaseră aplicarea.

În acest context, Curtea a mai reținut că "interpretarea legilor este o operațiune rațională, utilizată de orice subiect de drept, în vederea aplicării și respectării legii, având ca scop clarificarea înțelesului unei norme juridice sau a câmpului său de aplicare. Instanțele judecătorești interpretează legea, în mod necesar, în procesul soluționării cauzelor cu care au fost învestite, interpretarea fiind faza indispensabilă procesului de aplicare a legii. Decizia de interpretare pronunțată în asemenea cazuri nu este *extra legem* și, cu atât mai mult, nu poate fi *contra legem*". De asemenea, instanța constituțională a mai susținut că "instituția recursului în interesul legii conferă judecătorilor instanței supreme dreptul de a da o anumită interpretare, unificând astfel diferențele de interpretare și de aplicare a aceluiași text de lege de către instanțele inferioare. Asemenea soluții interpretative, constante și unitare, care nu privesc anumite părți și nici nu au efect asupra soluțiilor anterior pronunțate, ce au intrat în puterea lucrului judecat, sunt invocate în doctrină ca «precedente judiciare».

Ceea ce pierde însă Curtea Constituțională din vedere în explicația de mai sus este faptul că atunci când soluționează un recurs în interesul legii, Înalta Curte de Casație și Justiție desfășoară o activitate de interpretare cazuistică ce face parte din procesul de aplicare

²² Gîrleșteanu, G., *Conflicturile juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice*, Revista Transilvană de Științe Administrative nr. 1 (30)/2012, Editura Accent, Cluj-Napoca, p. 41-51

a dreptului, în timp ce interpretarea general obligatorie aparține numai legislativului²³. De altfel, privitor la caracterul obligatoriu al acestor decizii interpretative, nu există nicio dispoziție constituțională conform căreia instanța supremă ar putea proceda la interpretarea general obligatorie a legilor²⁴, iar doctrina a demonstrat faptul că “sunt inadmisibile deciziile de îndrumare pronunțate de instanța supremă”²⁵, motivat de faptul că orice decizie jurisdicțională trebuie să se întemeieze pe o dispoziție legislativă, și nu pe o practică jurisprudențială sau pe un principiu rezultat din aceasta. În concluzie, instanțele, în activitatea lor de interpretare a legilor, nu au sub nicio formă competența de a legifera, prin substituirea autorității competente în acest domeniu²⁶.

Tot aici, Curtea Constituțională ar fi trebuit să arate cum prin actele puterii judecătorești se crează un blocaj instituțional, acesta constând în împiedicarea autorității legislative de a-și exercita competența de legiferare, însă instanța constituțională trece peste această etapă, logică, de altfel, și ajunge repede la faza tranșării conflictului, arătând conduita în acord cu prevederile constituționale la care autoritățile publice trebuie să se conformeze, nu înainte de a oferi o explicație motivată a dreptului și, în același timp, a obligației sale de a proceda astfel. De altfel, în mod pertinent Curtea explică faptul că decizia sa, în prezenta speță, nu reprezintă nicidecum o cale de atac ce ar avea ca scop lipsirea de efecte juridice a unor hotărâri judecătorești, ci exprimă calitatea sa constituțională de garant al respectării Constituției.

Totuși, vrând parcă să atenueze tăișul soluției, instanța constituțională își exprimă dezaprobarea și față de dispozițiile legale care au constituit temeiul pronunțării deciziilor de către Înalta Curte de Casație și Justiție, cât și față de întreg cadrul legislativ referitor la drepturile salariale ale categoriilor profesionale implicate, reținând modul deficitar de reglementare și redactare, cauzat în mare măsură de modificările succesive, la intervale prea scurte de timp, concluzionând că acestea nu au corespuns întotdeauna exigențelor de tehnică legislativă specifice normelor juridice. Așa fiind, Curtea constată că respectarea normelor de tehnică legislativă, precum și a prevederilor constituționale referitoare la delegarea legislativă sunt obligații opozabile în primul rând legiuitorului, primar sau delegat, care este ținut în exercitarea competențelor sale de adoptarea unor norme care să corespundă exigențelor Legii fundamentale și Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Nu este mai puțin adevărat că lipsa calității normelor juridice este o realitate a zilelor noastre, însă acest spect nu poate îndreptăți în niciun fel autoritatea judecătorească de a crea norme juridice și nici de a proceda la interpretarea celor deja existente. Atitudinea instanței supreme de a-și atribui o prerogativă a puterii legislative, prin decizii interpretative obligatorii tuturor instanțelor de judecată, reprezintă o imixtiune a puterii judecătorești în competențele puterii legislative, generând veritabile conflicte juridice de natură constituțională. Faptul este deosebit de riscant pentru statul de drept prin încălcarea principiului constituțional al separației puterilor în stat.

²³Deleanu, I., *Tratat de procedură civilă*, vol II, Editura All Beck, București, 2005, p 235

²⁴Idem, p 287

²⁵Dănișor, Dan Claudiu, “Drept constituțional și instituții politice. Vol.I. Teoria Generală”, 2007, p.435

²⁶Gîrleşteanu, G., *Conflictul juridic de natură constituțională între autoritatea judecătorească, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de o parte, și autoritatea legiuitoare, reprezentată de Senatul României, pe de altă parte – Decizia nr. 972 din 21 noiembrie 2012, Pandectele Române nr 12/2012, p.99-101*

Pe cale de consecință, Înalta Curte nu poate juca niciun rol în interpretarea generală a actelor normative edictate de Parlament sau de Guvern, pe cale de excepție. Chiar dacă ea are rolul de a asigura aplicarea unitară a legii și de a realiza unificarea jurisprudenței naționale, această competență de a stabili cum se aplică normele în vigoare, pentru a evita sau a elimina o jurisprudență contradictorie, nu conduce către o altă competență, aceea de a legifera pe calea deciziilor interpretative, general obligatorii. Totuși, această „practică” a instanței supreme, de a oferi soluții de interpretare a textelor legale, se întâlnește adesea în deciziile pronunțate în soluționarea recursului în interesul legii începând cu anul 2007, decizia nr. XXXIV din 17 mai 2007 fiind prima decizie interpretativă, după 7 ani de tradiție în soluționarea recursului în interesul legii. Se pare că în timp fenomenul se generalizează, fiind date tot mai multe astfel de decizii, chiar și în hotărârile prealabile date pentru dezlegarea unor chestiuni de drept. Este de dorit ca în viitor să asistăm la o intensificare a controlului exercitat de Curtea Constituțională asupra deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în exercitarea prerogativelor sale în unificarea practicii judecătorești la nivel național. Acest control este posibil în prezent numai după o prealabilă sesizare a Curții Constituționale cu un conflict juridic de natură constituțională, însă consider că ar trebui ca toate deciziile de soluționare a recursului în interesul legii, precum și toate hotărârile prealabile pronunțate de către Înalta Curte, să fie supuse controlului constituțional înainte de a fi publicate în Monitorul Oficial. Doar astfel s-ar putea evita pronunțarea unor decizii judecătorești date cu depășirea puterii judecătorești.

Decizia nr 838 din 27 mai 2009 pronunțată de Curtea Constituțională este salutară, întrucât stabilește, pentru Înalta Curte de Casație și Justiție, ca reprezentant al autorității judecătorești, conduita conformă Constituției, și anume exercitarea competențelor stabilite de lege potrivit prevederilor constituționale referitoare la separația puterilor în stat și, deci, abținerea de la orice acțiune care ar avea ca efect subrogarea în atribuțiile altei autorități publice.